

Der findes i dag ikke en sikker viden om, hvilke initiativer der forebygger selvmord og selvmordsforsøg, hvorfor det er vigtigt, at handlingsplanen iværksættes som en større samlet indsats over 5 år med en løbende evaluering, som kan være med til at give svar på, hvilken form for forebyggelse der er effektiv. Alternativet er at forebygge i blinde.

Forebyggelse af selvmord er en sammensat problematik, som kræver et samarbejde mellem det statslige, det amtskommunale og det kommunale niveau og den frivillige sociale sektor. Mennesker med selvmordsadfærd har ofte meget komplicerede problemer, som kræver opfølgende behandlingstilbud, hvor koordinering mellem forskellige instanser er nødvendig.

Forebyggelse af selvmord har været et underprioriteret område i mange år, og der er derfor brug for en større målrettet indsats, som kræver øremærkede bevillinger. Amterne har igennem de sidste 4-5 år ignoreret kritikken af de manglende behandlings- og støttetilbud. Folketinget må derfor sikre, at finansieringen kommer på plads for hele handlingsplanen, der er sammensat efter en model, som man har haft stor succes med i Norge.

Af en artikel i dagbladet Politiken den 1. januar 1999 fremgår det, at regeringen i 1996 har forpligtet sig til at afsætte de nødvendige midler til en national strategi til forebyggelse af selvmord. I den samme artikel viser beregninger udarbejdet af den frivillige organisation »Livslinjen«, at anbefalingerne i handlingsplanen vil koste mellem 30 og 50 millioner kr. om året.

Den foreløbige bevilling på 2,4 millioner kr. til opfølgning af handlingsplanens anbefalinger kan ikke sikre en offentlig forebyggelse, der forhindrer selvmord. Det afsatte beløb er utilstrækkeligt set i lyset af selvmordsproblematikkens kompleksitet og omfang. Erfaringer fra f.eks. Færdselskommissionens strategiplan 1995-2000 viser, at en handlingsplan når sine mål, når der fokuseres på helheden i handlingsplanen. Antallet af trafikdræbte er faldet efter iværksættelse af en overordnet strategi ledsaget af de nødvendige ressourcer.

Norge afsatte 40 millioner kr. til handlingsplanen til forebyggelse af selvmord. Handlingsplanen til forebyggelse af selvmordsforsøg og selvmord i Danmark skal sikres en øremærket og tilstrækkelig indsats, så de væsentligste anbefalinger kan iværksættes hurtigst muligt.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter

Ad 1

De færreste amter har i dag opfølgende behandlings- og støttetilbud til mennesker, der har været indlagt efter selvmordsforsøg. De få specialiserede selvmordsforebyggende tiltag, der findes, er ofte koncentreret i storbyerne. Forebyggelsescentrene i Odense, København og Århus blev oprettet i 1992 og 1996. Den foreløbige evaluering fra forebyggelsescentret i København giver ikke nogen sikker viden om effekten. 70 pct. af de mennesker, der har benyttet centret, trives godt efter 1 års opfølgning, mens 30 pct. oplever deres situation uændret.

Med de nuværende forebyggelsescentres kapacitet vil det tage 20-30 år, før det kan afgøres, om forebyggelsescentrene har en selvmordsforhindrende virkning. Det forhold, at 70 pct. af de mennesker, der har benyttet centret, trives godt efter 1 års opfølgning, indicerer, at et opfølgende behandlings- og støttetilbud til mennesker, der har været indlagt efter selvmordsforsøg, hjælper på deres fastlåste livssituation. Erfaringer fra den åbne rådgivning på skadestuen i Aalborg viser, at 80 pct. benytter sig af det frivillige tilbud. Mennesker med selvmordsadfærd vil gerne tage imod et behandlingstilbud, men problemet er, at der ikke findes tilstrækkeligt med specialiserede behandlingstilbud i amterne.

Ad 2

Københavns Kommune gennemførte i 1994 og 1995 en undersøgelse under navnet »Vælg livet«. Undersøgelsen viste, at en tredjedel af alle de professionelle (læger og psykologer), som deltog i undersøgelsen, ikke spurgte deres klienter, om de havde selvmordstanker, selv om de havde mistanke om det. Mange mente, at de ikke var kvalificeret til at tale om selvmord, og mange ønskede en opkvalificering. De professionelle behandlere ønskede mere uddannelse og efteruddannelse, der specifikt fokuserede på selvmordsproblematikken. Ofte var det ikke mangel på tid, der var de adspurgtes problem, men manglende kompetence i forhold til arbejdet med personer med selvmordsadfærd.

Ad 3

En undersøgelse fra 1996 foretaget af Center for Selvmordsforskning i danske skoler peger på, at hvert tredje individ ud af den danske skoleungdom på et eller andet tidspunkt har overvejet at tage sit eget liv, og 5 pct. af de unge har forsøgt selvmord mindst én gang. Antallet af selvmordsforsøg blandt unge piger har været stærkt stigende i de seneste år.